

Warszawa, dnia 30 maja 2017 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych
innych ustaw**

(druk nr 516)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa z dnia 25 maja 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw ma na celu wdrożenie do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich oraz zmiany dyrektywy 2004/35/WE (Dz. Urz. UE L 178 z 28.06.2013, str. 66). Jak wynika z art. 41 dyrektywy, termin jej implementacji przez państwa członkowskie Unii Europejskiej upłynął w dniu 19 lipca 2015 r.

Dyrektywa 2013/30/UE ustanawia wymagania mające na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii podczas prowadzenia działalności poszukiwawczej, rozpoznawczej i wydobywczej dla złóż węglowodorów w granicach obszarów morskich, poprzez wprowadzenie mechanizmów zapewniających ochronę środowiska naturalnego oraz poprawę bezpieczeństwa prowadzonej działalności.

Wymagania te dotyczą w szczególności zapewnienia prowadzenia działalności związanej z poszukiwaniem, rozpoznawaniem i wydobywaniem węglowodorów w granicach obszarów morskich RP w sposób gwarantujący bezpieczeństwo i ochronę środowiska oraz udziału społeczeństwa w konsultowaniu skutków takiej działalności dla środowiska.

Ustawa - Prawo geologiczne i górnicze zawiera co prawda przepisy służące zapewnieniu bezpieczeństwa działalności regulowanej jej przepisami, jednakże nie uwzględnia w sposób wymagany postanowieniami dyrektywy 2013/30/UE, specyfiki takiej działalności prowadzonej w obszarach morskich i związanych z nią zagrożeń.

W szczególności w dotychczasowym stanie prawnym nie wymaga się od przedsiębiorcy prowadzącego działalność w obszarach morskich, zapewnienia wewnętrznych systemów zapobiegania niebezpiecznym zdarzeniom związanym z tą działalnością i reagowania na nie. Również dotychczasowy system nadzoru nad działalnością zakładów górniczych nie przewiduje rozwiązań w pełni uwzględniających specyfikę działalności w obszarach morskich.

W art. 1 w pkt 2 noweli zaproponowano rozszerzenie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze o definicję pojęcia „wydobycie węglowodorów ze złóż”. Oznacza ono prowadzenie wydobycia węglowodorów, w tym przygotowanie wydobytych węglowodorów do transportu oraz ich transport w obrębie zakładu górniczego.

W art. 1 w pkt 3 noweli zmieniono art. 23 ust. 1 ustawy - Prawo geologiczne i górnicze, poprzez dodanie do niego pkt 1a, na podstawie którego udzielenie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej albo wydobywanie węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, wymagać będzie opinii Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w zakresie technicznych możliwości wykonywania działalności oraz zapewnienia jej bezpieczeństwa

W art. 1 w pkt 6 noweli dodaje się ust. 1a do art. 49m Prawa geologicznego i górniczego. Przepis ten obliguje organ koncesyjny do uwzględnienia podczas oceny ofert złożonych w postępowaniu przetargowym na udzielenie koncesji na działalność polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu węglowodorów w granicach obszarów morskich RP szczególnych kryteriów odnoszących się do tego rodzaju działalności, takich jak:

- 1) ryzyko i zagrożenia związane z prowadzeniem działalności w przestrzeni objętej planowaną działalnością, w szczególności koszty degradacji środowiska wód morskich;
- 2) rodzaje zabezpieczenia finansowego do pokrycia zobowiązań, jakie mogą potencjalnie wynikać z danego rodzaju działalności polegającej na poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu węglowodorów w granicach obszarów morskich RP;
- 3) działania podmiotu w zakresie bezpieczeństwa i ochrony środowiska, w tym w odniesieniu do niebezpiecznych zdarzeń, w zakresie, w jakim mogą mieć one wpływ na działalność objętą koncesją.

Dyrektywa wymaga od państw członkowskich zobowiązania przedsiębiorcy do utrzymywania zdolności wystarczających do wypełnienia jego zobowiązań finansowych wynikających z odpowiedzialności za działalność związaną z poszukiwaniem, rozpoznawaniem i wydobywaniem węglowodorów w granicach obszarów morskich RP.

W art. 1 w pkt 8 noweli zaproponowano dodanie do art. 49x ustawy - Prawo geologiczne i górnicze ust. 2a, na podstawie którego przedsiębiorca wykonujący działalność polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu lub wydobywaniu węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej będzie obowiązany do ustanowienia zabezpieczenia roszczeń mogących powstać wskutek wykonywania tej działalności. Zabezpieczenie ustanawiane będzie po dniu doręczenia decyzji zatwierdzającej plan ruchu zakładu górniczego, nie później niż przed dniem rozpoczęcia prowadzenia ruchu zakładu górniczego.

W związku z wprowadzeniem obowiązku ustanowienia zabezpieczenia roszczeń mogących powstać wskutek wykonywania działalności polegającej na poszukiwaniu, rozpoznawaniu lub wydobywaniu węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, w art. 49zf Prawa geologicznego i górniczego rozszerzono katalog przesłanek wygaśnięcia koncesji o niewywiązanie się z obowiązku przedstawienia organowi koncesyjnemu dowodu ustanowienia takiego zabezpieczenia.

W art. 1 w pkt 15 noweli zaproponowano zmianę art. 108 Prawa geologicznego i górniczego, poprzez rozszerzenie planu ruchu zakładu górniczego prowadzącego działalność związaną z poszukiwaniem, rozpoznawaniem lub wydobywaniem węglowodorów w granicach obszarów morskich RP o:

- 1) analizę poważnych zagrożeń dla zakładu górniczego, rozumianych jako sytuacja mogąca potencjalnie doprowadzić do niebezpiecznego zdarzenia;
- 2) opis systemu zarządzania bezpieczeństwem i środowiskiem;
- 3) opis systemu niezależnej weryfikacji przeprowadzanej przez rzeczoznawcę do spraw ruchu zakładu górniczego.

Na podstawie art. 108 ust. 9a - 9g Prawa geologicznego i górniczego, przedsiębiorca wykonujący działalność polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu lub wydobywaniu węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, będzie obowiązany sporządzać na piśmie politykę korporacyjną w zakresie zapobiegania niebezpiecznym zdarzeniom oraz wypadkom.

W myśl art. 117a Prawa geologicznego i górniczego, przedsiębiorca wykonujący działalność polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu lub wydobywaniu węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej będzie obowiązany:

- 1) opracować i wdrożyć, po zatwierdzeniu planu ruchu zakładu górniczego, a przed dniem rozpoczęcia prowadzenia ruchu zakładu górniczego, system umożliwiający gromadzenie i zapisywanie danych technicznych dotyczących tej działalności, z zabezpieczeniami, które uniemożliwią manipulację zgromadzonymi danymi;
- 2) ustanowić przed zatwierdzeniem planu ruchu zakładu górniczego i wdrożyć przed dniem rozpoczęcia prowadzenia ruchu zakładu górniczego system niezależnej weryfikacji rozwiązań technicznych i organizacyjnych dotyczących tej działalności, przeprowadzanej przez rzeczoznawcę do spraw ruchu zakładu górniczego.

W art. 1 w pkt 27 noweli rozszerzono katalog naruszeń obowiązków nałożonych ustawą, w przypadku których Prezes Wyższego Urzędu Górniczego stosuje kary pieniężne wobec przedsiębiorców wykonujących działalność polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich RP.

Poza zmianami w Prawie geologicznym i górnicznym, w noweli zaproponowano także modyfikacje ustaw:

- 1) z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, poprzez uzupełnienie o regulację nakładającą na dyrektora właściwego urzędu morskiego obowiązek ustanowienia strefy bezpieczeństwa, o szerokości co najmniej 500 m, wokół zakładów górniczych działających w obszarach morskich;
- 2) z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki, poprzez uzupełnienie delegacji do wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu o określenie sposobu łagodzenia negatywnych skutków tych zdarzeń dla flory i fauny w granicach obszarów morskich;
- 3) ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, poprzez rozszerzenie definicji szkody w środowisku o szkody wyrządzone środowisku w związku z prowadzeniem działalności związanej ze złożami węglowodorów na obszarach morskich;
- 4) ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim, poprzez nałożenie na Morską Służbę Poszukiwania i Ratownictwa obowiązku sporządzenia raportu z akcji

- poszukiwawczych i ratowniczych oraz akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu oraz przekazywania tego raportu Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego, dyrektorowi właściwego urzędu morskiego oraz Komisji Badania Wypadków Morskich;
- 5) ustawy z dnia 31 sierpnia 2012 r. o Państwowej Komisji Badania Wypadków Morskich, poprzez nałożenie na przewodniczącego Komisji obowiązku niezwłocznego przekazywania Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego kopii raportu z badania wypadku lub incydentu morskiego, jeżeli dotyczył on ruchomej platformy wiertniczej.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona przez Sejm na 42. posiedzeniu w dniu 25 maja br. pochodziła z przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 1480, wpłynął do Marszałka Sejmu w dniu 5 kwietnia 2017 r.). Rada Ministrów zadeklarowała, że projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy skierowany został do pierwszego czytania w Komisji do Spraw Energii i Skarbu Państwa oraz Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, z zaleceniem zasięgnięcia opinii Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Ustawa nie budziła kontrowersji. Posłowie przyjęli dwie poprawki zgłoszone do projektu w drugim czytaniu.

Za przyjęciem ustawy głosowało 436 posłów, przy braku głosów przeciw i wstrzymujących się.

Ustawa nie wywołuje zastrzeżeń legislacyjnych.

Maciej Telec

Główny legislator